

IPUINAK

Nikasio, hitz laburreko mutil gaztea, langile trebea benetako mutil herrikoia, ezer gutti bezala azaltzen da lagun artean, baina badu bere nortasuna. Hiru-lau lagun ditu artuak eta berekin sartzen da egun batean tabernara txikito bat artzeko asmoz.

Tabernako serbitzari, bular haundi dun neska gazte kolore gorri bat, Nikasion ez-ezaguna.

—Zu, lau txikito, mesedez, dino batek.

—Koino, nondik ekarri diabe «genero» hau?, besteak.

Nikasio, ezpainetan basoa duala, ez dio kentzen begirik neska-meari. Edaten du bere ardoa eta dio:

—¡¡Zuk daukazu izateko papar aldia!! Sagar lapurretan ibili zera, hala?

* * *

Ez dakit zenbait urte izango zituan neska zahar harek, emakumeen adina gaiz izaten delako jakitzea, eta ez komenia ere. Dakitena da, oraindik itxura ederreko zegoala nahiz eta neska zahar izen.

Etixeruntz zijoan iluntzen asita zegoan arratsalde batean eta baratza pasa beharra izan zuan atera eldu baino len.

Guttien uste zuala, ¡¡zas!! gonatik eldu diotela pentsatu du.

Jira da azkar eta ikusi du sastraka arteko lar bat izan zela gonan trabatu zitzaiona.

—¡¡Eskerrik asko, larra!! Hemengo mutilak hori egiteko ere kapaz izan ez direlako!!

Mutil koskor nintzela, bost urteko edo, herriko eskolan egin nuan lenengo saioa Zelestino maixoa-kin, maixo ttikia zela esaten genuan orduan, bainan geroztik sarri pentsatu dut, Maixo haundia izan zela guretzat.

Urte beteren bat igaro ondoren, Maristetako ikastolara eraman ninduen eta han eginuan nire ezerrezko eziketa.

Ez nekian, eta ez nire lagunak ere, tautik gastelaniaz sortzez euskaldun giroan jaiok ginelako.

Gogoratzen naiz, goizeko ikastaroak bukatzean, egunero, irakasleak alboan genituala, gudaritzan bezala herriko eleizara noletan joaten ginan. Aurrean ttikiak eta atzean haundienak, ikastolako berri ongi zekitenak.

Nazarenoan aldare aurrean, ardatza baino zuzenago ikasle denak.

—¡¡Viva Jesús Sacramentado!!

Atzekoen erantzuna, bainan ulertu ezindakoa.

—Hi, zer esaten diabe atzekoak?

—Ez zekiat, ez diat konprenitzen.

Egunero, egunero, gauz berdina, atzekoen surrumurrua eta gure beldurra galdeera bat egiteko.

Nik ez dakit nire lagunak zer egiten zuten, bainan alako batean erantzun nuan indarrez:

—¡¡Bebito sea malo!!

Hori zen surrumurruak ekartzen zuan nire usteko erantzuna.

Gero eta gero ere «Bebito sea malo» hori nire barnean eraman nuan gorderik.

* * *

Joxe Frantzisko gure herriko laguna dut. Sarri-askotan biltzen gera elkarrekin ardo edaile gabiltzanean herriko kafetegi edo tabernetan. Jose Luis da bere izena, bainan Joxe Frantzisko-s ezagutzen dugu.

* * *

—¡¡Kaxo Joxe Frantzisko, ongi ahal abil?

—Bai, bai, ni hementxe.

Ederki. Txikito bat?

—Bai, bai.

Kenduko du buruan daraman txapel zikin bat eta astindu edo jaurtiko du goruntz.

Joxe Frantzisko-k ez daki erlijio, politika edo ekonomian berri.

Behinik behin, ez diot inoiz entzun arazo honetaz ezertxo ere eta nire ustetan ez du inoiz kezkarik izan prolema hauegatik.

Africa-n egin zuan soldadutza eta dakit bertan gelditu zela bere «quinta» etxeratu zanean.

Handik gerora galdetu omen ziotela soldadu gazteak zer egiten zuan etxera etorri gabe eta horlako batean biali zutela eta hemen dagoala hordutik.

Nire iritziz, Joxe Frantzisko gizon zoriontsua da. Beregatik eta bera bezalakoak direnegatik pentsatzen dut gizonak ez duala jakintsu ez aberats izan beharrik zoriona lortzeko.

Ni kontentu naiz bere lagun izaten.

IÑAKI LETE.

Deban, Apirila 1973.

